

ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

จากการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดย่อย เบื้องต้นจำนวน 1,002 คน ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

บทสรุปการวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

1. จากการคำนวณดัชนีชี้วัดศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา (ดัชนีชุดที่ 1) สรุปได้ว่าวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.4799
2. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจทั้งสองกลุ่ม พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5599 ซึ่งถือว่ามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลาง ในขณะที่ดัชนีเฉลี่ยของกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อยมีค่าเพียง 0.4676 โดยมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำ
3. เพื่อพิจารณาดัชนีย่อยทั้ง 4 ด้าน พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อยมีศักยภาพด้านการดำเนินงานของกิจการในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านอื่นๆ ที่เหลือ ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และด้านผลประโยชน์ของกิจการ มีศักยภาพในระดับต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาของวิสาหกิจขนาดย่อยคือขาดความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานและด้านความรู้และทักษะของผู้ประกอบการ ทำให้สร้างผลประโยชน์ได้ค่อนข้างต่ำ แม้จะมีการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม
4. สำหรับวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา พบว่ามีศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานและด้านผลประโยชน์ของกิจการอยู่ในระดับปานกลาง และมีศักยภาพด้านการดำเนินงานของกิจการอยู่ในระดับสูง แต่มีศักยภาพด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการในระดับต่ำ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นปัญหาใหญ่ของผู้ประกอบการที่ยังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็น ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคที่ทำให้ศักยภาพด้านผลประโยชน์และศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง แม้จะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. จากการคำนวณดัชนีชี้วัดศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล (ดัชนีชุดที่ 2) สรุปได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5961
6. เมื่อเปรียบเทียบกับวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา สามารถสรุปได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นอย่างมาก ทั้งที่ดัชนีสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีการเพิ่มตัวชี้วัดการมีงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาและสัดส่วนรายได้อื่นๆ ที่มีใช้การขายสินค้าและให้บริการในการคำนวณ

7. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจขนาดกลาง จะพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นอย่างมาก โดยวิสาหกิจขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.7795 ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5863 ซึ่งมีระดับสูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาเล็กน้อย
8. หากพิจารณาในรายละเอียดของดัชนีย่อยทั้ง 4 ด้าน พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพเหนือกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลในทุกด้าน นั่นคือ วิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านการดำเนินงานของกิจการในระดับสูงมาก มีศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการในระดับสูง และมีศักยภาพด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการในระดับปานกลาง ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลในศักยภาพด้านการดำเนินงานของกิจการในระดับสูง มีศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการในระดับปานกลาง และมีศักยภาพด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการและด้านผลประกอบการของกิจการในระดับต่ำ
9. จากการศึกษาจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า วิสาหกิจขนาดย่อมในประเทศไทยยังมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมาก เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ส่งผลทำให้เกิดข้อจำกัดในการด้านการดำเนินงานที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่กิจการ และทำให้ผลประกอบการของกิจการยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งตรงกันข้ามกับวิสาหกิจขนาดกลาง ซึ่งมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ทำให้สามารถดำเนินงานที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างผลประกอบการได้ในระดับสูง
10. ประเด็นที่น่าสนใจจากการศึกษาคือ วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาเล็กน้อย โดยด้านที่วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพเหนือกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ กล่าวคือ วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมทางด้านเงินทุนและบุคลากรมากกว่า อีกทั้งยังมีผู้ประกอบการที่มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินงานเหนือกว่า สำหรับด้านการดำเนินงานของกิจการ พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมทั้งสองกลุ่มสามารถทำได้ดีไม่แตกต่างกัน
11. อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตคือ วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลกลับมีศักยภาพด้านผลประกอบการในระดับต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา ทั้งที่มีความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและคุณลักษณะของผู้ประกอบการมากกว่า สาเหตุที่เป็นไปได้มี 3 ประการ ได้แก่
 - a. กิจการที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพในการจัดทำบัญชีและงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีสูงกว่ากิจการที่เป็นบุคคลธรรมดา จึงทำให้สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินที่สะท้อนต้นทุนของกิจการอย่างครบถ้วน ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน จึงทำให้ตัวเลขกำไรของกิจการนิติบุคคลมีค่าต่ำกว่า ส่งผลทำให้มีค่าเฉลี่ยของดัชนีผลประกอบการของกิจการต่ำกว่า
 - b. กิจการที่เป็นนิติบุคคลมีแนวโน้มที่จะมีกำไรมาก ทำให้ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นจำนวนมาก จึงมีแนวโน้มที่จะมีการจัดการกำไรเพื่อให้ตัวเลขกำไรมีค่าลดลง เพื่อให้ได้ประโยชน์ในทาง

ภาษี ส่งผลทำให้มีค่าเฉลี่ยของดัชนีผลประกอบการของกิจการต่ำกว่ากิจกรรมที่เป็นบุคคลธรรมดา

- c. การคำนวณดัชนีศักยภาพด้านผลประกอบการ เฉพาะกรณีของกิจการที่เป็นนิติบุคคล มีตัวชี้วัดสัดส่วนรายได้อื่นๆ ที่มีได้มาจากการขายสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดการกระจายความเสี่ยงของกิจการ โดยพบว่ากิจการเกือบทั้งหมดยังไม่มีการสร้างรายได้จากแหล่งอื่นๆ ส่งผลทำให้ดัชนีผลประกอบการของกิจการของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีค่าต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา

ดัชนี	วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา (ดัชนีชุดที่ 1)			วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล (ดัชนีชุดที่ 2)		
	ขนาดย่อย	ขนาดย่อม (บุคคล ธรรมดา)	ทั้งหมด	ขนาดย่อม (นิติบุคคล)	ขนาดกลาง	ทั้งหมด
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของ กิจการ	0.5128	0.6008	0.5245	0.6963	0.9097	0.7018
ดัชนีคุณลักษณะของ ผู้ประกอบการ	0.2888	0.3441	0.2962	0.4423	0.6923	0.4627
ดัชนีการดำเนินงานของ กิจการ	0.5809	0.7043	0.5975	0.7106	0.8047	0.7058
ดัชนีผลประกอบการของ กิจการ	0.4879	0.5902	0.5013	0.4958	0.7111	0.5140
ดัชนีศักยภาพและโอกาส ในการเติบโต	0.4676	0.5599	0.4799	0.5863	0.7795	0.5961

12. หากพิจารณาสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล (ประกอบด้วยวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล) มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา (ประกอบด้วยวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา) อย่างชัดเจน โดยวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางขึ้นไปมีสัดส่วนร้อยละ 67.35 ในขณะที่วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 26.33
13. หากพิจารณาตามกลุ่มย่อยของวิสาหกิจ พบว่าขนาดของกิจการและการจัดตั้งเป็นนิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต กล่าวคือ วิสาหกิจขนาดย่อยวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล และวิสาหกิจขนาดกลางที่

มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางขึ้นไปมีสัดส่วนร้อยละ 22.41 51.97 64.45 และ 100 ตามลำดับ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า

- กิจการที่มีขนาดใหญ่จะมีข้อได้เปรียบในการทำธุรกิจหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมทางด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตและบริการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรทักษะสูงทั้งด้านการตลาดและด้านเทคโนโลยี และเครือข่ายพันธมิตร สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในต้นทุนต่ำ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ มีทักษะในการทำการตลาดและการบริหารจัดการสูง ส่งผลทำให้มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงตามไปด้วย
- การจัดตั้งกิจการเป็นนิติบุคคลถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองในหลายๆ ด้าน ซึ่งล้วนส่งผลดีต่อศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การจัดทำบัญชีและงบการเงินตามมาตรฐานเพื่อรายงานต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะช่วยให้กิจการรับรู้ต้นทุนและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของตนเอง ช่วยให้เห็นปัญหาที่แท้จริงของกิจการ นำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยในการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กิจการ ทำให้สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ง่ายขึ้น ช่วยในการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ ช่วยให้สามารถจัดหาบุคลากรที่มีศักยภาพสูงได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เข้าถึงการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ระดับศักยภาพ และ โอกาสในการ เติบโต	วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา (ดัชนีชุดที่ 1)						วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล (ดัชนีชุดที่ 2)					
	ขนาดย่อย		ขนาดย่อม (บุคคล ธรรมดา)		ทั้งหมด		ขนาดย่อม (นิติบุคคล)		ขนาดกลาง		ทั้งหมด	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ระดับสูงมาก	1	0.12	1	0.79	2	0.21	1	2.22	0	0.00	1	2.04
ระดับสูง	4	0.48	8	6.30	12	1.25	3	6.67	4	100	7	14.29
ระดับปานกลาง	181	21.81	57	44.88	238	24.87	25	55.56	0	0.00	25	51.02
ระดับต่ำ	644	77.59	61	48.03	705	73.67	16	35.57	0	0.00	16	32.65
รวมทั้งหมด	830	100	127	100	957	100	45	100	4	100	49	100

14. ในการยกระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา นโยบายและมาตรการสำคัญที่สุด 5 อันดับแรกที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินการ ได้แก่ นโยบายและมาตรการส่งเสริมความรู้และทักษะให้แก่ผู้ประกอบการ ทั้งด้านการเงินและกฎหมาย ด้านการตลาด และด้านการดำเนินงาน นโยบายและมาตรการช่วยเหลือด้านปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ ได้แก่ บุคลากรที่มีทักษะด้านการตลาดและเทคโนโลยี วัตถุดิบที่จำเป็นและบริการที่สนับสนุนธุรกิจ และเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ ตลอดจนนโยบายส่งเสริมการทำการตลาดเชิงรุกของกิจการ ซึ่งเน้นที่การนำเสนอโปรโมชัน กิจกรรมส่งเสริมการขาย และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ นโยบายข้างต้นแตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2564 เล็กน้อย กล่าวคือ นโยบายสนับสนุน และช่วยเหลือด้านเงินทุนสำรองไม่ได้เป็นนโยบาย 5 อันดับแรก เนื่องจากในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 วิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติทำให้สามารถขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น ทำให้มีทุนสำรองมากขึ้น

15. ในการยกระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล นโยบายและมาตรการสำคัญที่สุด 5 อันดับแรกที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินการยังคงไม่แตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2564 นั่นคือ นโยบายและมาตรการในการผลักดันและส่งเสริมให้กิจการมีการกระจายความเสี่ยงของแหล่งรายได้ให้มากขึ้น นโยบายและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจการมีการทำการตลาดเชิงรุกโดยการออกโปรโมชั่น กิจกรรมส่งเสริมการขาย และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ และนโยบายและมาตรการส่งเสริมความรู้และทักษะให้แก่ผู้ประกอบการ ทั้งด้านการเงินและกฎหมาย ด้านการตลาด และด้านการดำเนินงาน

ที่	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล
1	ความรู้/ทักษะด้านการเงินและกฎหมาย	การกระจายความเสี่ยงของกิจการ
2	ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ	การทำการตลาดเชิงรุก
3	การทำการตลาดเชิงรุก	ความรู้/ทักษะด้านการเงินและกฎหมาย
4	ความรู้และทักษะด้านการตลาด	ความรู้และทักษะด้านการตลาด
5	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจข้อมูลจากผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 68.49 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 38.57 ตามมาด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 27.34 เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับกิจการ พบว่ากิจการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในภาคการค้าส่งค้าปลีก ตามด้วยภาคการบริการ และภาคการผลิต โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 39.86 37.28 และ 17.19 ตามลำดับ และพบว่ากิจการเกือบทั้งหมดอยู่ในรูปของบุคคลธรรมดา โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 92.05 ทำให้มีกิจการกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลธรรมดา (และอื่นๆ ที่มีใช้นิติบุคคล) เท่ากับร้อยละ 95.13 ในขณะที่มีกิจการที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเพียงร้อยละ 4.87 และเมื่อพิจารณาตามขนาดวิสาหกิจ พบว่ากิจการส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อย มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 83.99 ในขณะที่มีวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดกลางเท่ากับร้อยละ 15.60 และ 0.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 1: สถิติเบื้องต้นของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	ร้อยละ
เพศ	ชาย	31.51
	หญิง	68.49
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	12.42
	มัธยมศึกษา / ปวช.	38.57
	อนุปริญญา / ปวส.	20.28
	ปริญญาตรี	27.34
	ปริญญาโท	1.39
	ปริญญาเอก	0.00
ภาคการผลิต	การค้าส่งค้าปลีก	39.86
	การบริการ	37.28
	การผลิต	17.19
	การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	5.67
รูปแบบกิจการ	บุคคลธรรมดา	92.05
	วิสาหกิจชุมชน	1.09
	ห้างหุ้นส่วนสามัญ	1.99
	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	3.58
	บริษัทจำกัด	1.29
ประเภทของธุรกิจ	บุคคลธรรมดา	95.13
	นิติบุคคล	4.87
ขนาดของวิสาหกิจ	วิสาหกิจขนาดย่อย	84.00
	วิสาหกิจขนาดย่อม	15.60
	วิสาหกิจขนาดกลาง	0.40
รวมทั้งหมด		100.00

จากการสำรวจพบว่า ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 41.52 ปี และมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 40 ปี โดยผู้ประกอบการที่มีอายุมากที่สุดและน้อยที่สุดมีอายุเท่ากับ 82 และ 19 ปี ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอายุของกิจการ พบว่ากิจการกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 9.12 ปี และมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 7 ปี กิจการที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 75 ปี และกิจการที่มีอายุน้อยที่สุดมีอายุ 1 ปี

ตารางที่ 2: สถิติอายุของผู้ประกอบการและอายุของกิจการ ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
อายุของผู้ประกอบการ (ปี)	41.52	40.00	10.34	82.00	19.00
อายุของกิจการ (ปี)	9.12	7.00	7.30	75.00	1.00

2. ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของกิจการกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาสถานการณ์การเป็นหนี้ในระบบ พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 สัดส่วนของกิจการที่มีเงินกู้ในระบบลดลงจากร้อยละ 15.61 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือเพียงร้อยละ 7.65 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงลดลง และมีการยกเลิกมาตรการควบคุมเกือบทั้งหมด ทำให้ภาคธุรกิจสามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ สามารถจำหน่ายสินค้าและให้บริการได้มากขึ้น มีเงินหมุนเวียนในกิจการมากขึ้น ทำให้มีความจำเป็นต้องพึ่งพาเงินกู้ในระบบน้อยลง สะท้อนสถานการณ์เชิงบวกต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยอย่างชัดเจน

ตารางที่ 3: สถิติของกิจการที่มีเงินกู้ในระบบ ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	Q1/65	Q4/64	Q3/64
การมีเงินกู้ ในระบบ	ไม่มีเงินกู้ในระบบ	92.35	84.39	76.32
	มีเงินกู้ในระบบ	7.65	15.61	23.68
รวมทั้งหมด		100.00	100.00	100.00

สถานการณ์เกี่ยวกับทุนสำรองของกิจการในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 สอดคล้องกับสถานการณ์เกี่ยวกับเงินกู้ในระบบของกิจการเป็นอย่างดี กล่าวคือ ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการส่วนใหญ่มีทุนสำรองมากขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีทุนสำรองมากเพียงพอสำหรับการดำเนินธุรกิจได้ถึง 83.53 วัน กรณีที่ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติหรือไม่มีเงินสดรับ เพิ่มขึ้นจาก 67.37 วัน ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และจากการพิจารณาค่ามัธยฐานของจำนวนวันที่กิจการสามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้กรณีที่ไม่สามารถดำเนินกิจการได้ตามปกติหรือไม่มีเงินสดรับ พบว่ากิจการส่วนใหญ่สามารถดำเนินธุรกิจได้นานถึง 60 วัน แม้จะมีเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่มีเงินสดรับ ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก 30 วัน ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่มีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น มีความเข้มแข็งมากขึ้น และมีโอกาสเติบโตมากขึ้น

ตารางที่ 4: สถิติเงินทุนสำรองของกิจการ ไตรมาสที่ 1/2565

ทุนสำรองของกิจการ (วัน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	83.53	60.00	97.42	365.00	0.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	67.37	30.00	91.35	365.00	0.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	75.50	30.00	103.04	365.00	0.00

จากการสำรวจสถานการณ์ของกิจการเกี่ยวกับความพร้อมทางด้านปัจจัยการผลิตที่จำเป็น พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการส่วนใหญ่มีความพร้อมมากที่สุดทางด้านวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตที่จำเป็น โดยร้อยละ 44.14 และ 18.69 รายงานว่ามีแต่ไม่เพียงพอและมีพร้อม ตามลำดับ อีกหนึ่งปัจจัยที่กิจการส่วนใหญ่มีความพร้อมได้แก่บริการสนับสนุนที่จำเป็นกับการทำธุรกิจ โดยร้อยละ 46.72 รายงานว่ามีแต่ไม่เพียงพอ และร้อยละ 9.94 รายงานว่ามีพร้อม อย่างไรก็ตาม กิจการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมทางด้านบุคลากรที่มีทักษะทางการตลาดและการตลาดดิจิทัล บุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม พันธมิตรและเครือข่ายที่พร้อมสนับสนุนการทำธุรกิจ และงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยกิจการที่รายงานว่ามีปัจจัยดังกล่าวเลยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 60.54 67.79 62.13 และ 66.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5: ร้อยละของกิจการจำแนกตามระดับความพร้อมด้านปัจจัยการผลิตที่จำเป็น ไตรมาสที่ 1/2565

ปัจจัย	ไม่มีเลย	มีแต่ไม่เพียงพอ	มีพร้อม
1) บุคลากรที่มีทักษะด้านการตลาดและการตลาดดิจิทัล	60.54	25.44	14.02
2) บุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	67.79	23.16	9.05
3) วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่จำเป็น	37.17	44.14	18.69
4) บริการสนับสนุนต่างๆ ที่จำเป็นกับการทำธุรกิจ	43.34	46.72	9.94
5) พันธมิตรและเครือข่ายที่พร้อมสนับสนุนการทำธุรกิจ	62.13	24.45	13.42
6) งบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์	66.50	26.04	7.46

3. ข้อมูลคุณลักษณะของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่า การขาดความรู้และทักษะทางด้านการเงินและกฎหมายยังคงเป็นปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย โดยพบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะทางด้านการเงินและกฎหมายในระดับต่ำเท่านั้น โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 52.78 ยังมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชีและงบการเงินในระดับที่สามารถดำเนินการได้บ้าง แต่ต้องขอคำแนะนำเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 41.65 53.28 69.38 51.79 58.75 และ 44.83 ยังไม่มีความรู้ในด้านการจัดทำรายงานและยื่นแบบภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ ด้านการบริหาร

และวางแผนภาษีอากร การบริหารเงินลงทุน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายต่างๆ ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกิจการ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้และทักษะทางด้านการเงินและกฎหมายของผู้ประกอบการถือเป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 6: ร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับความรู้และทักษะในด้านการเงินและกฎหมาย ไตรมาสที่ 1/2565

ประเด็น	ไม่มีความรู้	ต้องปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม
1) การจัดทำบัญชีและงบการเงิน	18.89	52.78	23.36	4.77	0.20
2) การจัดทำรายงานและยื่นแบบภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	41.64	40.16	14.12	3.68	0.40
3) การบริหารและวางแผนภาษีอากร	53.28	33.00	10.14	3.18	0.40
4) การบริหารเงินลงทุน เช่น หลักทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ	69.38	20.28	6.86	3.18	0.30
5) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ	51.79	35.49	9.54	2.88	0.30
6) กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	58.75	28.63	9.74	2.58	0.30
7) นโยบายต่างๆ ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	44.83	38.77	12.72	3.38	0.30

หมายเหตุ:

ไม่มีความรู้ หมายถึง ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นเลย

ต้องปรับปรุง หมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถดำเนินการเรื่องนั้นได้บ้าง แต่ต้องขอคำแนะนำเป็นส่วนใหญ่

พอใช้ หมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถดำเนินการเรื่องนั้นด้วยตัวเองได้อย่างถูกต้อง

ดี หมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถถ่ายทอด และ/หรือให้คำแนะนำคนอื่นได้อย่างถูกต้อง

ดีเยี่ยม หมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถนำความรู้นั้นไปต่อยอด หรือบูรณาการกับความรู้ด้านอื่นได้

สถานการณ์ COVID-19 และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้ประกอบการต้องเร่งพัฒนาตนเอง ทางด้านการทำธุรกิจออนไลน์ ทำให้ส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะทางด้านการทำการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อออนไลน์ และโซเชียลมีเดียและการรับชำระเงินผ่านระบบดิจิทัลและช่องทางสมัยใหม่ในระดับพอใช้ ซึ่งหมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถดำเนินการเรื่องนั้นด้วยตัวเองได้อย่างถูกต้อง โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 33.40 และ 46.22 อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงมองว่าตนเองมีความรู้และทักษะทางด้านการวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภคและด้านการวางแผนการตลาดและการส่งเสริมการขายในระดับที่ต้องปรับปรุง ซึ่งหมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถดำเนินการได้บ้าง แต่ต้องขอคำแนะนำเป็นส่วนใหญ่ และยังไม่มีความรู้และทักษะแต่อย่างใด ทางด้านการสร้าง Online Content เพื่อการทำการตลาดดิจิทัล

ตารางที่ 7: ร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับความรู้และทักษะในด้านการตลาด ไตรมาสที่ 1/2565

ประเด็น	ไม่มี ความรู้	ต้อง ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม
1) การวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค	27.93	45.52	22.07	4.08	0.40
2) การวางแผนการตลาดและการส่งเสริม การขาย	25.44	42.45	27.83	3.68	0.60
3) การทำการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อออนไลน์และ โซเชียลมีเดีย	30.22	29.22	33.40	6.27	0.89
4) การสร้าง Online Content เพื่อการทำ การตลาดดิจิทัล	50.40	28.04	15.90	4.47	1.19
5) การรับชำระเงินผ่านระบบดิจิทัลและช่องทาง สมัยใหม่	2.88	38.97	46.22	9.64	2.29

สถานการณ์เกี่ยวกับความรู้และทักษะทางด้านการดำเนินงานของผู้ประกอบการไม่แตกต่างกันไปจากด้านการเงินและกฎหมายและด้านการตลาดมากนัก โดยพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 43.54 57.16 และ 44.43 ยังคงมีความรู้และทักษะทางด้านการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ ด้านการจัดการเงินทุนและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และด้านมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการในระดับที่ต้องปรับปรุง นั่นคือ หมายถึง มีความรู้ในระดับที่สามารถดำเนินการเรื่องนั้นได้บ้าง แต่ต้องขอคำแนะนำเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 41.55 ยังไม่มีความรู้และทักษะใดๆ ทางด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารกิจการ

ตารางที่ 8: ร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับความรู้และทักษะในด้านการดำเนินงาน ไตรมาสที่ 1/2565

ประเด็น	ไม่มี ความรู้	ต้อง ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม
1) การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ	14.91	43.54	32.21	8.15	1.19
2) การจัดการเงินทุนและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	19.09	57.16	18.38	4.97	0.40
3) มาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ	7.86	44.43	36.28	9.94	1.49
4) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารกิจการ	41.55	33.40	18.09	5.47	1.49

จากการสำรวจพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ค่อนข้างพร้อมต่อการรับสถานการณ์ที่ลูกค้าต่างชาติที่ลดลงอย่างมาก กระแสความนิยมซื้อของออนไลน์ของผู้บริโภค และการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม ในขณะที่ส่วนใหญ่รายงานว่ายังไม่พร้อมต่อการรับสถานการณ์โรคระบาดใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต กำลังซื้อของผู้บริโภคในประเทศลดลง ความผันผวนของค่าเงิน เศรษฐกิจ และการเมือง การถูกทดแทนแรงงานโดยเครื่องจักรและปัญญาประดิษฐ์ และค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่สูงขึ้น และยังไม่พร้อมเลยที่จะรับสถานการณ์การย้ายออกจาก

ประเทศไทยของกิจการต่างชาติและการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Disruptive Technology) ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

ตารางที่ 9: ร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับของความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงไตรมาสที่ 1/2565

ลักษณะการเปลี่ยนแปลง	ไม่พร้อมเลย	ไม่พร้อม	ค่อนข้างพร้อม	พร้อม	พร้อมมาก
1) โรคระบาดใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	21.47	31.01	17.30	22.27	7.95
2) ลูกค้านต่างชาติที่ลดลงอย่างมาก	22.76	23.86	26.74	19.48	7.16
3) กำลังซื้อของผู้บริโภคในประเทศลดลง	19.57	31.91	24.06	18.89	5.57
4) กระแสความนิยมซื้อของออนไลน์ของผู้บริโภค	12.43	21.87	29.52	18.98	17.20
5) ความผันผวนของค่าเงิน เศรษฐกิจ และการเมือง	24.25	33.20	25.45	13.42	3.68
6) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม	19.58	24.95	33.90	16.90	4.67
7) การถูกทดแทนแรงงานโดยเครื่องจักรแลปัญญาประดิษฐ์	29.82	33.90	19.58	12.43	4.27
8) ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่สูงขึ้น	19.68	34.69	28.13	14.12	3.38
9) การย้ายออกจากประเทศไทยของกิจการต่างชาติ	32.01	27.73	22.47	13.22	4.57
10) การเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Disruptive Technology) ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ	36.08	31.61	18.79	10.04	3.48

การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ของผู้ประกอบการยังคงเป็นปัญหาของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ โดยสถานการณ์ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ยังคงมีคล้ายคลึงกับไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา นั่นคือ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 33.80 ไม่เคยเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ใดๆ และร้อยละ 32.21 ยังคงเข้าถึง/รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้น้อยมาก ในขณะที่กลุ่มที่สามารถเข้าถึง/รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้โดยตลอดยังคงมีสัดส่วนที่น้อยที่สุด โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 พบว่ามีสัดส่วนเพียงร้อยละ 9.54 เท่านั้น

ตารางที่ 10: สถิติการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ของผู้ประกอบการ ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	Q1/65	Q4/64	Q3/64
การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์	สามารถเข้าถึง/รับรู้ได้โดยตลอด	9.54	8.25	7.39
	สามารถเข้าถึง/รับรู้ได้บ้างเป็นครั้งคราว	24.45	28.83	28.34
	สามารถเข้าถึง/รับรู้ได้น้อยมาก	32.21	34.99	39.82
	ไม่เคยเข้าถึง/รับรู้	33.80	27.93	24.45
รวมทั้งหมด		100.00	100.00	100.00

4. ข้อมูลการดำเนินงานของกิจการกลุ่มตัวอย่าง

การจัดทำบัญชีและงบการเงินยังคงเป็นปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย โดยพบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการที่มีการจัดทำบัญชี ตามมาตรฐานบัญชี / จัดทำโดยนักบัญชี มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 4.97 ในขณะที่กิจการที่ไม่มีการจดยการอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะมีสัดส่วนมากถึง ร้อยละ 20.68 ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่ากิจการส่วนใหญ่มีการทำบัญชีเฉพาะรับ-จ่าย เพื่อให้ทราบยอดขายและ กำไร-ขาดทุนเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 33.80 ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่สามารถขอเงินกู้จากสถาบันการเงินในระบบได้ อีกทั้งยังทำให้กิจการไม่ทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริงและอาจทำให้วางแผนการดำเนินงานผิดพลาดได้

จากการสำรวจสถานการณ์เกี่ยวกับการทำการตลาด พบว่ากิจการส่วนใหญ่ยังขาดการทำการตลาดเชิงรุก โดยสถานการณ์ค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 พบว่า กิจการที่มีการทำโปรโมชั่นหรือกิจกรรมส่งเสริมการขายใหม่ๆ และมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อไตรมาสหรือถี่กว่านั้น มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 16.70 และ 14.31 ตามลำดับ ในขณะที่กิจการที่ไม่มีการทำ โปรโมชั่นหรือกิจกรรมส่งเสริมการขายใหม่ๆ หรือมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนมาก ถึงร้อยละ 41.65 และ 42.84 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ COVID-19 ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้กิจการส่วนใหญ่เริ่มมีการธุรกิจผ่านระบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการที่มีช่องทางในการให้ลูกค้าสามารถติดตามข้อมูลผ่านออนไลน์/โซเชียลมีเดีย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 63.62 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 69.68 และกิจการที่รับชำระเงินผ่านระบบออนไลน์/ โอนบาย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.74 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 95.03

ตารางที่ 11: สถิติการดำเนินงานของกิจการกลุ่มตัวอย่าง ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	Q1/65	Q4/64	Q3/64
การจัดทำบัญชีและ งบการเงิน	มีการจัดทำบัญชี ตามมาตรฐานบัญชี / จัดทำโดย นักบัญชี	4.97	7.46	3.89
	มีการจัดทำบัญชี แต่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานบัญชี / ทำตามความเข้าใจและความต้องการใช้งาน	15.41	11.13	10.58
	มีการทำบัญชีเฉพาะรับ-จ่าย เพื่อให้ทราบ ยอดขายและกำไร-ขาดทุน เป็นหลัก	33.80	32.41	36.63
	มีการจดบันทึกซื้อ-ขาย แต่ไม่อยู่ในรูปแบบบัญชี	25.14	24.65	25.45
	ไม่มีการจดยกรายการอย่างเป็นทางการ	20.68	24.35	23.45
ความถี่ในการจัด โปรโมชั่นหรือ กิจกรรมส่งเสริม การขายใหม่ๆ	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	4.47	7.85	4.98
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อไตรมาส	12.23	16.10	16.04
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อครึ่งปี	21.47	14.12	17.53
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	20.18	18.59	19.32
	ไม่มีเลย	41.65	43.34	42.13
ความถี่ในการ นำเสนอ ผลิตภัณฑ์ใหม่	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	4.67	8.45	6.37
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อไตรมาส	9.64	17.79	20.92
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อครึ่งปี	17.89	13.92	15.24
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	24.96	18.89	16.33
	ไม่มีเลย	42.84	40.95	41.14
การมีช่องทางให้ ลูกค้าติดตามผ่าน ออนไลน์/โซเชียล มีเดีย	มีช่องทางในการให้ลูกค้าสามารถติดตามข้อมูล ผ่านออนไลน์/โซเชียลมีเดีย	69.68	63.62	59.56
	ไม่มีช่องทางในการให้ลูกค้าสามารถติดตามข้อมูล ผ่านออนไลน์/โซเชียลมีเดีย	30.32	36.38	40.44
การรับชำระเงิน ผ่านออนไลน์	รับชำระเงินผ่านระบบออนไลน์/โมบาย	95.03	92.74	91.83
	ไม่รับชำระเงินผ่านระบบออนไลน์/โมบาย	4.97	7.26	8.17
รวมทั้งหมด		100.00	100.00	100.00

จากการสำรวจสถานการณ์เกี่ยวกับการรักษาสถานลูกค้าประจำ พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 กิจการกลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนลูกค้าประจำโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 56.67 ของลูกค้าทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 53.83 และ 50.94 ในไตรมาสที่ 4 และ 3 ปี พ.ศ. 2564 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของวิสาหกิจ พบว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา มีสัดส่วนของลูกค้าประจำโดยเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 เท่ากับร้อยละ 56.85 เพิ่มขึ้นจากสองไตรมาสที่ผ่านมาในลักษณะเดียวกับกิจการในภาพรวม สำหรับวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนลูกค้าประจำโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 53.08 ของลูกค้าทั้งหมด

ตารางที่ 12: สถิติสัดส่วนลูกค้าประจำ (ร้อยละ) ของกิจการกลุ่มตัวอย่าง ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	56.85	60.00	19.12	100.00	5.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	53.52	60.00	20.12	100.00	5.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	50.80	60.00	24.27	100.00	5.00
วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	53.08	60.00	19.46	90.00	1.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	58.88	70.00	21.36	90.00	10.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	53.60	60.00	22.26	80.00	0.00
วิสาหกิจทั้งหมด					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	56.67	60.00	19.14	100.00	1.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	53.83	60.00	20.22	100.00	5.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	50.94	60.00	23.21	100.00	5.00

5. ข้อมูลผลประกอบการของกิจการกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการกลุ่มตัวอย่างมีผลประกอบการดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงน้อยลง และการผ่อนคลายมาตรการควบคุมของภาครัฐ ทำให้ภาคธุรกิจสามารถดำเนินกิจการได้ตามปกติ ทำให้เกิดการผลิตและการบริโภคมากขึ้น โดยพบว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดามีอัตรากำไรสุทธิโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35.23 จากร้อยละ 31.09 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 ในขณะที่วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลมีอัตรากำไรสุทธิโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 34.18 จากร้อยละ 23.14 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และเมื่อพิจารณาอัตรากำไรสุทธิของกิจการกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่ากิจการกลุ่มตัวอย่างมีอัตรากำไรสุทธิในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 เท่ากับร้อยละ 35.18 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30.63 และ 23.92 ในไตรมาสที่ 4 และ 3 ปี พ.ศ. 2564 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีใช้รายได้จากการขายและให้บริการซึ่งเป็นตัวชี้วัดการกระจายความเสี่ยงของกิจการ พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีใช้รายได้จากการขายและให้บริการลดลงอย่างเห็นได้ชัด สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อกิจการสามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ กิจการจะมีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญกับการหาแหล่งรายได้อื่นๆ น้อยลง โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีใช้รายได้จากการขายและให้บริการของกิจการกลุ่มตัวอย่างลดลงจากร้อยละ 2.83 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือเพียงร้อยละ 1.07 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของวิสาหกิจ พบว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีใช้รายได้จากการขายและให้บริการของวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาลดลงจากร้อยละ 2.72 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือเพียงร้อยละ 1.10 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นๆ ลดลงจากร้อยละ 4.66 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือเพียงร้อยละ 0.41 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

ตารางที่ 13: สถิติรายได้และอัตรากำไรสุทธิของกิจการกลุ่มตัวอย่าง ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา					
อัตรากำไรสุทธิ					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	35.23	30.00	17.57	90.00	0.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	31.09	30.00	15.99	90.00	2.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	23.67	20.00	13.54	70.00	0.00
สัดส่วนรายได้อื่นๆ					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	1.10	0.00	4.99	100.00	0.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	2.72	0.00	9.45	100.00	0.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	2.27	0.00	9.25	100.00	0.00
วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล					
อัตรากำไรสุทธิ					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	34.18	30.00	15.76	60.00	10.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	23.14	27.50	13.42	60.00	2.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	28.44	30.00	15.19	90.00	0.00
สัดส่วนรายได้อื่นๆ					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	0.41	0.00	1.72	10.00	0.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	4.66	0.00	15.92	100.00	0.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	4.71	0.00	16.17	100.00	0.00
วิสาหกิจทั้งหมด					
อัตรากำไรสุทธิ					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	35.18	30.00	17.48	90.00	0.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	30.63	30.00	15.96	90.00	2.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	23.92	20.00	13.66	90.00	0.00
สัดส่วนรายได้อื่นๆ					
ไตรมาสที่ 1 ปี 2565	1.07	0.00	4.88	100.00	0.00
ไตรมาสที่ 4 ปี 2564	2.83	0.00	9.94	100.00	0.00
ไตรมาสที่ 3 ปี 2564	2.40	0.00	9.72	100.00	0.00

จากการสำรวจสถานการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผลประกอบการของกิจการในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 62.33 รายงานว่ามีกำไรไม่แน่นอน โดยเพิ่มในบางไตรมาสและลดลงในบางไตรมาส อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา พบว่ากิจการในภาพรวมมีผลประกอบการดีขึ้นอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการที่รายงานว่ามีกำไรไม่

ลดลงเลยตลอดช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 11.53 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.34 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 ในขณะที่กิจการที่รายงานว่ามีผลกำไรลดลงต่อเนื่องทุกไตรมาสในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 32.70 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือเพียงร้อยละ 26.14 ในไตรมาสปัจจุบัน

เมื่อเปรียบเทียบผลกำไรในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กับผลกำไรในไตรมาสที่ผ่านมา พบว่ากิจการส่วนใหญ่รายงานว่ามีผลกำไรไม่เปลี่ยนแปลง โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 56.36 ในขณะที่กิจการที่รายงานว่ามีผลกำไรลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 29.92 ลดลงจากร้อยละ 38.07 ในไตรมาสที่ผ่านมา และเมื่อเปรียบเทียบผลกำไรในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กับผลกำไรในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2564 พบว่ากิจการส่วนใหญ่รายงานว่ามีผลกำไรไม่เปลี่ยนแปลง โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 52.49 ในขณะที่กิจการที่รายงานว่ามีผลกำไรลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2564 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 33.10 ลดลงจากร้อยละ 42.64 ในไตรมาสที่ 1 ของปีที่ผ่านมา สถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ทางธุรกิจที่ปรับตัวดีขึ้นในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2565 อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงน้อยลง

ผลประกอบการที่ดีขึ้นในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ทำให้ฐานะทางการเงินของกิจการปรับตัวดีขึ้น โดยในไตรมาสนี้ พบว่ากิจการที่รายงานว่ามีสภาพคล่องในระดับดีและระดับปานกลางมีสัดส่วนสูงขึ้นจากร้อยละ 9.94 และ 62.92 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 10.48 และ 63.87 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่กิจการที่รายงานมีสภาพคล่องไม่ดีมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 27.14 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 25.65 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม พบว่าความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการกลุ่มตัวอย่างไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนักในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 โดยในไตรมาสนี้ กิจการที่รายงานว่าจะสามารถชำระได้ตามปกติโดยไม่มีปัญหาใดๆ สามารถชำระได้ตามปกติ แต่มีความยากลำบากมากขึ้น และไม่สามารถชำระได้ตามปกติ มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 39.21 50.70 และ 10.09 ตามลำดับ

ตารางที่ 14: สถิติผลประกอบการของกิจการกลุ่มตัวอย่าง ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	Q1/65	Q4/64	Q3/64
การเติบโตของกำไรในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกไตรมาส	1.39	1.69	0.30
	เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องบางไตรมาส แต่ไม่เคยลดลง	10.14	7.65	4.68
	ไม่แน่นอน บางไตรมาสเพิ่มขึ้น บางไตรมาสดลดลง	62.33	57.95	51.89
	ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกไตรมาส	26.14	32.70	43.13
การเปลี่ยนแปลงกำไรเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	13.72	18.79	15.34
	ไม่เปลี่ยนแปลง	56.36	43.14	32.47
	ลดลง	29.92	38.07	52.19
การเปลี่ยนแปลงกำไรเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	14.41	20.58	25.15
	ไม่เปลี่ยนแปลง	52.49	36.78	22.95
	ลดลง	33.10	42.64	51.90

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	Q1/65	Q4/64	Q3/64
สภาพคล่อง ในไตรมาส ที่ผ่านมา	ดี	10.48	9.94	8.88
	ปานกลาง	63.87	62.92	59.08
	ไม่ดี	25.65	27.14	32.04
ความสามารถใน การชำระหนี้	ชำระได้ตามปกติโดยไม่มีปัญหาใดๆ	39.21	39.36	37.74
	ชำระได้ตามปกติ แต่มีความยากลำบากมากขึ้น	50.70	48.79	53.12
	ไม่สามารถชำระได้ตามปกติ	10.09	11.84	9.14
รวมทั้งหมด		100.00	100.00	100.00

เมื่อพิจารณามุมมองของผู้ประกอบการต่ออนาคตของกิจการ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงมีมุมมองไม่แตกต่างไปจากในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 มากนัก โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 30.91 ค่อนข้างพอใจต่อผลการดำเนินงานในปัจจุบัน โดยเชื่อว่ากิจการจะดำเนินต่อไปได้หากไม่มีปัจจัยลบเพิ่มเติม และมีผู้ประกอบการที่พึงพอใจต่อผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 (ทั้งกลุ่มที่พึงพอใจ โดยเชื่อมั่นว่ากิจการจะดำเนินต่อไปได้เป็นอย่างดีในระยะยาว และกลุ่มที่พึงพอใจเป็นอย่างมาก โดยเชื่อมั่นว่ากิจการสามารถจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง) คิดเป็นร้อยละ 11.63

ตารางที่ 15: ร้อยละของผู้ประกอบการตามมุมมองที่มีต่ออนาคตของกิจการ ไตรมาสที่ 1/2565

ตัวแปร	กลุ่มย่อย	Q1/65	Q4/64	Q3/64
มุมมองต่อผลการ ดำเนินงานใน ปัจจุบัน	ไม่พึงพอใจเป็นอย่างมาก โดยมีความกังวลเป็นอย่าง มากกับผลประกอบการและอนาคตของ กิจการ	16.30	18.49	18.06
	ไม่พึงพอใจ โดยมีความกังวลเกี่ยวกับผล ประกอบการและอนาคตของกิจการ	41.15	30.02	39.02
	ค่อนข้างพอใจ โดยเชื่อว่ากิจการจะดำเนินต่อไป ได้หากไม่มีปัจจัยลบเพิ่มเติม	30.92	34.49	24.85
	พึงพอใจ โดยเชื่อมั่นว่ากิจการจะดำเนินต่อไปได้ เป็นอย่างดีในระยะยาว	11.23	15.11	15.97
	พึงพอใจเป็นอย่างมาก โดยเชื่อมั่นว่ากิจการ สามารถจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง	0.40	1.89	2.10
รวมทั้งหมด		100.00	100.00	100.00

1. ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

จากการคำนวณดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตทั้ง 2 ชุด โดยชุดที่ 1 เป็นตัวชี้วัดสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่มีขนาดเล็กและยังเป็นบุคคลธรรมดา และชุดที่ 2 เป็นตัวชี้วัดสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมขนาดใหญ่ที่เป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจขนาดกลาง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดัชนีชุดที่ 1: วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา

จากการคำนวณดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ ดัชนีผลประกอบการของกิจการ และดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่มีขนาดเล็กและยังเป็นบุคคลธรรมดา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5245
2. ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2962
3. ดัชนีการดำเนินงานของกิจการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5975
4. ดัชนีผลประกอบการของกิจการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5013
5. ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.4799
6. จากค่าดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีศักยภาพในระดับปานกลางทางด้านกรดำเนินงานของกิจการ และมีศักยภาพในระดับต่ำทางด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และด้านผลประกอบการของกิจการ
7. ค่าดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติสะท้อนว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีปัญหาทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการมากที่สุด และมีความพร้อมทางด้านกรดำเนินงานของกิจการมากที่สุด
8. ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสะท้อนว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาส่วนใหญ่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำเท่านั้น

ตารางที่ 16: สถิติดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา ไตรมาสที่ 1/2565

ดัชนี	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.5245	0.5222	0.1708	1.0000	0.0000
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.2962	0.2945	0.1451	0.8167	0.0071
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.5975	0.6250	0.1611	1.0000	0.0500
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.5013	0.5319	0.1714	0.9375	0.0000
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.4799	0.4799	0.1061	0.8308	0.1568

การเปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาไตรมาสระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 และไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี พ.ศ. 2564 โดยได้พบว่าค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในภาพรวมของวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 ไตรมาสที่ทำการศึกษา โดยสูงขึ้นจาก 0.4369 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.4799 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โรค COVID-19 ที่มีความรุนแรงลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนป้องกันโรค COVID-19 เป็นที่เรียบร้อยและการที่ภาครัฐก็สามารถกลับมาดำเนินการกิจการได้ตามปกติ (ภายใต้มาตรการ Social Distancing) สถิติดังกล่าวสะท้อนว่าศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาในประเทศไทยแม้จะยังอยู่ในระดับต่ำ แต่ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นสัญญาณที่ดี และเชื่อว่าหากสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลาย และภาครัฐก็สามารถดำเนินกิจการได้ตามปกติโดยสมบูรณ์ วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาก็จะมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงขึ้นได้ต่อไป

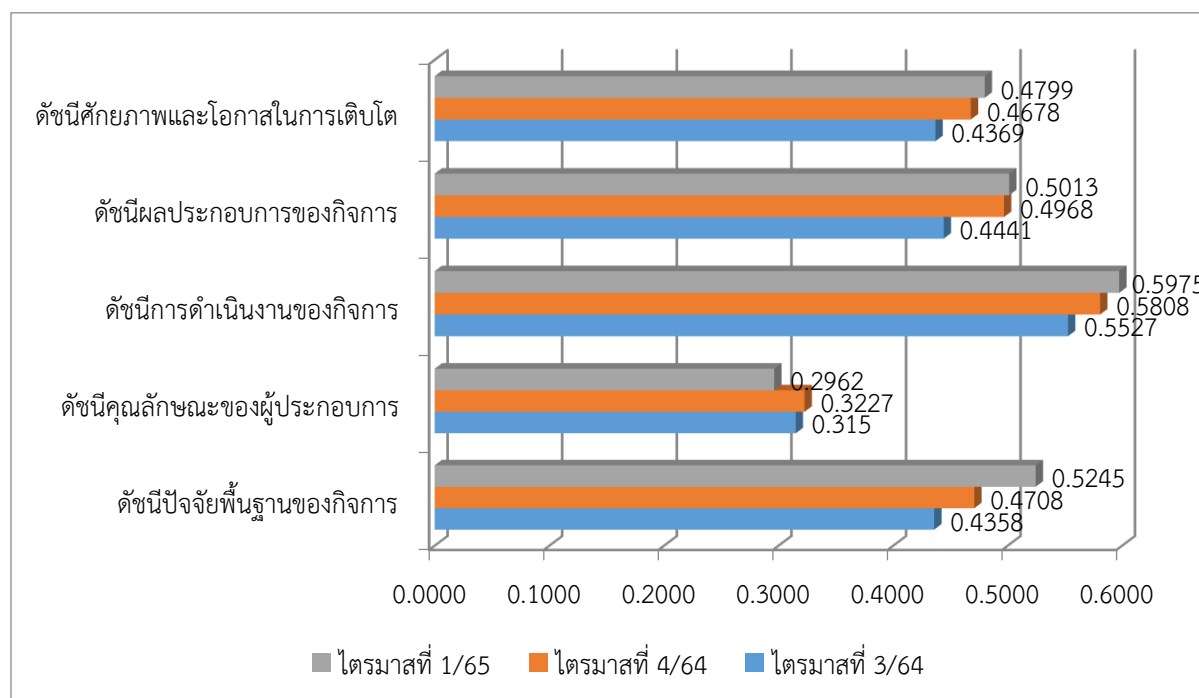
องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยผลักดันให้วิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในภาพรวมในระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการ โดยพบว่าดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดตลอด 3 ไตรมาสที่ทำการศึกษา นั่นคือ สูงขึ้นจาก 0.4358 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.5245 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 สาเหตุสำคัญมาจากการคลี่คลายของสถานการณ์ COVID-19 ที่ทำให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ มีรายได้และกำไรมากขึ้น ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น สามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิต บุคลากรที่มีศักยภาพ และปัจจัยสนับสนุนได้มากขึ้น มีโอกาสในการทำความร่วมมือกับเครือข่ายมากขึ้น และไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินกู้ยืม

อีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้วิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจย่อมในประเทศไทยมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ องค์ประกอบด้านการดำเนินงานของกิจการ นั่นคือค่าเฉลี่ยของดัชนีการดำเนินงานของกิจการสูงขึ้นจาก 0.5527 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.5975 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 โดยปัจจัยสำคัญมาจากการยกระดับการทำธุรกิจออนไลน์ของกิจการ ทั้งการมีช่องทางออนไลน์และโซเชียลมีเดียเพื่อให้ลูกค้าติดตามและเพื่อจำหน่ายสินค้าและการรับชำระเงินผ่านช่องทาง

ดิจิทัลในรูปแบบต่างๆ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ตลอดช่วง 2 ปีที่ผ่านมาที่ทำให้การทำธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์ตามปกติต้องหยุดชะงักและผลักดันให้กิจการต้องหันมาทำธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์ทดแทน

องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการยังคงเป็นปัญหาสำคัญของวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจย่อมในประเทศไทย กล่าวคือ ตลอด 3 ไตรมาสที่ทำการศึกษาค่าเฉลี่ยของดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการมีค่าต่ำมากมาโดยตลอด โดยค่าเฉลี่ยของดัชนีในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 มีค่าเพียง 0.2962 ต่ำลงจาก 0.3227 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการดังกล่าวคาดว่าเกิดจากความแปรผันในการประเมินตนเองของผู้ประกอบการมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะของผู้ประกอบการ เนื่องจากเป็นไปได้ยากที่ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้ประกอบการจะเปลี่ยนแปลงได้ในระยะสั้น

สำหรับองค์ประกอบด้านผลประกอบการของกิจการ พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา มีผลประกอบการดีขึ้นเล็กน้อยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของดัชนีผลประกอบการของกิจการสูงขึ้นจาก 0.4968 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.5013 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 โดยปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการมีระดับที่สูงขึ้นมาจากการที่กิจการมีอัตรากำไรสุทธิในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 สูงขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแนวโน้มของผลกำไรและมุมมองต่อผลการดำเนินงานในไตรมาสปัจจุบันไม่ได้แตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 ทำให้ศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 สูงขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ภาพที่ 1: เปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี 2565 กรณีวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา

สถานการณ์ทางธุรกิจที่ดีขึ้นในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ทำให้วิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 วิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 75.53 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 73.67 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 และทำให้วิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนสูงขึ้นเป็นร้อยละ 24.87 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 จากร้อยละ 21.94 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 อย่างไรก็ตามสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงและสูงมากในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ไม่ได้แตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 มากนัก

ตารางที่ 17: จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 1/2565

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	ไตรมาสที่ 1/2565		ไตรมาสที่ 4/2564		ไตรมาสที่ 3/2564	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูงมาก	2	0.21	1	0.11	1	0.10
ระดับสูง	12	1.25	23	2.43	16	1.68
ระดับปานกลาง	238	24.87	208	21.94	144	15.11
ระดับต่ำ	705	73.67	716	75.53	792	83.11
รวมทั้งหมด	957	100.00	948	100.00	953	100.00

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อยอย่างชัดเจนกล่าวคือวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5599 ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อยมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.4676 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบดัชนีย่อยด้านอื่นๆ พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อยมีศักยภาพด้านอื่นๆ ต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาอย่างชัดเจน โดยที่สำคัญได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ด้านการดำเนินงานของกิจการ และด้านผลประกอบการของกิจการ ซึ่งวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพในระดับปานกลาง ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อยมีศักยภาพในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามในด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการพบว่าแม้วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาจะมีศักยภาพสูงกว่าวิสาหกิจขนาดย่อย แต่ทั้งสองกลุ่มต่างก็ยังมีศักยภาพในระดับต่ำเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาในช่วง 3 ไตรมาสที่ทำการศึกษา พบว่าดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจทั้ง 2 กลุ่มมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงน้อยลงทำให้ภาครัฐมีการผ่อนคลาย/ยกเลิกมาตรการควบคุม ช่วยให้ภาคธุรกิจสามารถกลับมาดำเนินงานกิจการได้ตามปกติ โดยได้ทำให้กิจการสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นได้มากขึ้น มีเงินทุนเวียนมากขึ้น มีอัตรากำไร

สุทธิสูงขึ้น และมีสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้สูงขึ้น นอกจากนี้ สถานการณ์ COVID-19 ยังเป็นแรงผลักดันให้กิจการต้องเร่งทำการตลาดผ่านออนไลน์มากขึ้น ส่งผลดีต่อการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของกิจการในระยะยาว ช่วยให้วิสาหกิจทั้ง 2 กลุ่มมีดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ และดัชนีผลประกอบการของกิจการ มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการของวิสาหกิจทั้ง 2 กลุ่มไม่ได้มีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา เนื่องจากความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ยากในระยะเวลายาว

ตารางที่ 18: การเปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา ไตรมาสที่ 1/2565

ดัชนี	วิสาหกิจขนาดย่อย			วิสาหกิจขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)		
	Q1/65	Q4/64	Q3/64	Q1/65	Q4/64	Q3/64
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.5128	0.4595	0.4219	0.6008	0.5508	0.5518
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.2888	0.3205	0.3049	0.3441	0.3376	0.3996
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.5809	0.5638	0.5374	0.7043	0.6995	0.6809
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.4879	0.4853	0.4382	0.5902	0.5791	0.4934
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.4676	0.4573	0.4256	0.5599	0.5418	0.5314

การเปรียบเทียบร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ดังตารางที่ 18 ยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเหนือกว่าวิสาหกิจขนาดย่อย โดยพบว่าวิสาหกิจขนาดย่อยที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนถึงร้อยละ 77.79 ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 48.03 ในทางตรงกันข้าม มีวิสาหกิจขนาดย่อยเพียงร้อยละ 21.81 และ 0.48 ที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางและสูง ตามลำดับ ในขณะที่มีวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามากถึงร้อยละ 44.88 และ 6.30 ที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางและสูง ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 และไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 พบว่ามีเพียงวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ วิสาหกิจขนาดย่อมมีสัดส่วนของกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงจากร้อยละ 54.62 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือเพียงร้อยละ 48.03 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่มีกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.77 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 44.88 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในทางตรงกันข้าม วิสาหกิจขนาดย่อยที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำและระดับปานกลางในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 78.53 และ 20.39 ตามลำดับ และมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 77.59 และ 21.81 ตามลำดับ ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

ตารางที่ 19: การเปรียบเทียบร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 1/2565

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	ไตรมาสที่ 1 ปี 2565				ไตรมาสที่ 4 ปี 2564			
	วิสาหกิจขนาดย่อย		วิสาหกิจขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)		วิสาหกิจขนาดย่อย		วิสาหกิจขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ระดับสูงมาก	1	0.12	1	0.79	0	0.00	1	0.84
ระดับสูง	4	0.48	8	6.30	9	1.09	14	11.76
ระดับปานกลาง	181	21.81	57	44.88	169	20.39	39	32.77
ระดับต่ำ	644	77.59	61	48.03	651	78.53	65	54.62
รวมทั้งหมด	830	100.00	127.00	100.00	829	100.00	119	100.00

เมื่อพิจารณาระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ พบว่าวิสาหกิจที่ผู้ประกอบการมีการศึกษาในระดับปริญญาโทมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่นๆ โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.6022 ตามมาด้วยกลุ่มที่ผู้ประกอบการมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5228 ในขณะที่พบว่าวิสาหกิจที่ผู้ประกอบการมีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเพียง 0.4153 โดยถือว่ามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่ต่ำมาก สถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าระดับการศึกษาของผู้ประกอบการและศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน และเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตระหว่างไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 จะสามารถสรุปได้ว่าวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงขึ้นตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

ตารางที่ 20: ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ ไตรมาสที่ 1/2565

ระดับการศึกษา	ไตรมาสที่ 1/65	ไตรมาสที่ 4/64	ไตรมาสที่ 3/2564
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	0.4153	0.3922	0.3843
มัธยมศึกษา / ปวช.	0.4632	0.4425	0.4107
อนุปริญญา / ปวส.	0.4947	0.4848	0.4420
ปริญญาตรี	0.5228	0.5051	0.4694
ปริญญาโท	0.6022	0.5055	0.4730
ปริญญาเอก	N/A	N/A	N/A
ภาพรวม	0.4799	0.4678	0.4369

เมื่อพิจารณาระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามรูปแบบของกิจการ พบว่ากิจการที่อยู่ในรูปแบบบุคคลธรรมดายังคงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่ต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2565 เพียง 0.4758 ซึ่งสูงขึ้นเพียงเล็กน้อยจาก 0.4614 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และยิ่งพบว่ากิจการที่อยู่ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนคือกลุ่มที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงที่สุดตลอดช่วงเวลา 3 ไตรมาสที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2565 เท่ากับ 0.6549 และเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตระหว่างไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 พบว่าค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการที่เป็นวิสาหกิจชุมชนและห้างหุ้นส่วนสามัญในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 สูงขึ้นจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 21: ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามรูปแบบของกิจการ ไตรมาสที่ 1/2565

รูปแบบของกิจการ	ไตรมาสที่ 1/65	ไตรมาสที่ 4/64	ไตรมาสที่ 3/2564
บุคคลธรรมดา	0.4758	0.4614	0.4331
วิสาหกิจชุมชน	0.6549	0.6384	0.5227
ห้างหุ้นส่วนสามัญ	0.5703	0.5438	0.4870
ภาพรวม	0.4799	0.4678	0.4369

เมื่อเปรียบเทียบศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการตามภาคการผลิต พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กิจการในภาคการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปเป็นวิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5288 ในขณะที่กิจการในภาคการค้าส่งค้าปลีกเป็นวิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.4645 สำหรับกิจการในภาคบริการและภาคการผลิต พบว่ามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 พบว่าศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ของแต่ละภาคการผลิตไม่ได้แตกต่างกันมากนัก โดยมีเพียงกิจการในภาคบริการและภาคการผลิตที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 22: ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามภาคการผลิต ไตรมาสที่ 1/2565

ภาคการผลิต	ไตรมาสที่ 1/65	ไตรมาสที่ 4/64	ไตรมาสที่ 3/2564
การค้าส่งค้าปลีก	0.4645	0.4622	0.4347
การบริการ	0.4855	0.4656	0.4323
การผลิต	0.4870	0.4788	0.4740
การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	0.5288	0.5246	0.4762
ภาพรวม	0.4799	0.4678	0.4369

ดัชนีชุดที่ 2: วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล

จากการคำนวณดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ ดัชนีผลประกอบการของกิจการ และดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมขนาดใหญ่ที่เป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจขนาดกลาง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.7018
2. ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.4627
3. ดัชนีการดำเนินงานของกิจการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.7058
4. ดัชนีผลประกอบการของกิจการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5140
5. ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5961
6. จากค่าดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีศักยภาพในระดับสูงทางด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านการดำเนินงานของกิจการ และมีศักยภาพในระดับต่ำทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการและด้านผลประกอบการของกิจการ
7. ค่าดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติสะท้อนว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีปัญหาทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการมากที่สุด และมีความพร้อมทางด้านการดำเนินงานของกิจการมากที่สุด
8. ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสะท้อนว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลส่วนใหญ่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลาง

ตารางที่ 23: สถิติดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล ไตรมาสที่ 1/2565

ดัชนี	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.7018	0.7500	0.1913	1.0000	0.1389
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.4627	0.4304	0.1572	0.9489	0.1938
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.7058	0.7500	0.1502	0.9500	0.3000
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.5140	0.5256	0.1329	0.7278	0.2500
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.5961	0.6097	0.1190	0.8692	0.2403

ภาพที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลระหว่างไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี พ.ศ. 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ทั้งนี้พบว่าศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่ได้มีระดับแตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5961 และ 0.5986 ตามลำดับ

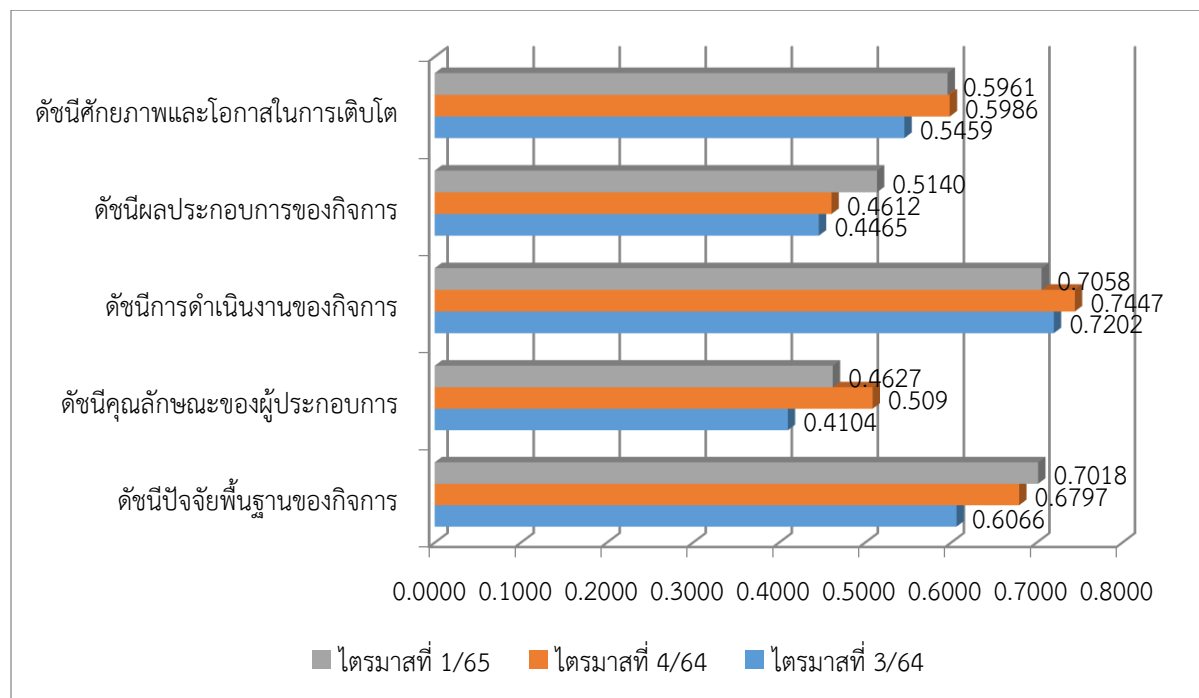
อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตทั้ง 4 องค์ประกอบการ จะเห็นได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการ ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในระดับที่สูงขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงขึ้นจาก 0.4612 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2564 เป็น 0.5140 ใน ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ภาคธุรกิจสามารถกลับมาดำเนินกิจการได้ ตามปกติ (ภายใต้มาตรการ Social Distancing) หลังจากที่สถานการณ์โรค COVID-19 มีความรุนแรงลดลงอย่างต่อเนื่องและภาครัฐได้ยกเลิก/ผ่อนคลายมาตรการควบคุม

นอกจากศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการแล้ว วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลยังมีศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการในระดับที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของดัชนี ปัจจัยพื้นฐานของกิจการสูงขึ้นจาก 0.6797 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.7018 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 โดยเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงลดลงอย่างต่อเนื่องและการยกเลิก/ผ่อนคลายมาตรการควบคุม COVID-19 ของภาครัฐ ทำให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ มีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการมากขึ้น รวมทั้งสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกิจการได้มากขึ้น ทั้งการจัดหาบุคลากรที่มีทักษะสูง การจัดหาปัจจัยการผลิตและบริการที่สนับสนุนการดำเนินงาน และการสร้างเครือข่าย ในการดำเนินธุรกิจ

แม้ศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการและด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการจะมีระดับที่สูงขึ้น แต่กลับพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และด้านการดำเนินงานของกิจการในระดับที่ต่ำลง กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการลดลง จาก 0.5090 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือ 0.4627 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 เป็นสาเหตุที่ทำให้ศักยภาพ และโอกาสในการเติบโตในภาพรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 มีระดับที่ไม่ได้แตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 อย่างไรก็ตาม โดยปกติแล้วระดับความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในระยะสั้น ดังนั้น การลดลงของดัชนีคุณลักษณะของ ผู้ประกอบการในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 นี้จึงอาจมีสาเหตุมาจากแปรผันของมุมมองของตัวผู้ประกอบการ เนื่องจากดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการคำนวณจากตัวชี้วัดเกี่ยวกับความรู้และทักษะของผู้ประกอบการซึ่ง ผู้ประกอบการทำการประเมินตนเอง

จากการศึกษายังพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพด้านการดำเนินงานของกิจการต่ำลงในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการดำเนินงานของกิจการลดลง จาก 0.7447 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือ 0.7058 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ทั้งนี้ สาเหตุ อาจเกิดจากการที่กิจการมีแนวโน้มลดการทำการตลาดเชิงรุกลงเมื่อสถานการณ์ COVID-19 เริ่มคลี่คลายและ กิจการสามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ เห็นได้จากการที่กิจการมีการนำเสนอโปรโมชันและกิจกรรม ส่งเสริมการขายและมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ลดลง ทั้งนี้ การที่ศักยภาพด้านการดำเนินงานของกิจการมี ระดับต่ำลงเป็นอีกหนึ่งสาเหตุทำให้ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในภาพรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและ วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีระดับค่อนข้างคงที่ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ทั้งที่มีศักยภาพด้าน ปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านผลประกอบการของกิจการในระดับที่สูงขึ้น

แม้ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในภาพรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลจะมีระดับค่อนข้างคงที่ แต่การที่ศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านผลประกอบการของกิจการมีระดับสูงขึ้น ถือเป็นปัจจัยเชิงบวกที่บอกเป็นนัยว่า หากผู้ประกอบการเร่งยกระดับความรู้และทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกิจการเร่งปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการทำการตลาดเชิงรุก วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลจะมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงขึ้นต่อไปในระยะยาว

ภาพที่ 2: เปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี 2565 กรณีวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล

แม้ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 จะไม่แตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 มากนัก แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้ประกอบการตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต จะเห็นว่าศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการที่ทำการศึกษามีสถานการณ์ดีขึ้นพอสมควร เห็นได้จากการที่วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงจากร้อยละ 36.21 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 32.65 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 และวิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนสูงขึ้นจากร้อยละ 46.55 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 51.02 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของวิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงหรือสูงมากในทั้งสองไตรมาสไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 24: จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 1/2565

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	ไตรมาสที่ 1/2565		ไตรมาสที่ 4/2564		ไตรมาสที่ 3/2564	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูงมาก	1	2.04	1	1.72	0	0.00
ระดับสูง	7	14.29	9	15.52	5	10.64
ระดับปานกลาง	25	51.02	27	46.55	14	29.79
ระดับต่ำ	16	32.65	21	36.21	28	59.57
รวมทั้งหมด	49	100.00	58	100.00	47	100.00

เมื่อเปรียบเทียบศักยภาพและโอกาสในการเติบโตระหว่างวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจขนาดกลาง พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเหนือกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลเป็นอย่างมาก ทั้งศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในภาพรวมและศักยภาพตามองค์ประกอบการย่อยทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ วิสาหกิจขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงถึง 0.7795 สะท้อนศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูง และมีค่าเฉลี่ยของดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการและดัชนีการดำเนินงานของกิจการสูงกว่า 0.8 สะท้อนศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการและด้านการดำเนินงานของกิจการในระดับสูงมาก อีกทั้งยังมีค่าเฉลี่ยของดัชนีผลประกอบการของกิจการและดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการเท่ากับ 0.7111 และ 0.6923 สะท้อนศักยภาพด้านผลประกอบการของกิจการและด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการในระดับสูงและปานกลาง ตามลำดับ

ในทางตรงกันข้าม วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยเฉลี่ยยังมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเพียงในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5863 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมกลุ่มนี้มีศักยภาพด้านการดำเนินงานและศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการในระดับสูงและระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการดำเนินงานของกิจการและดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการเท่ากับ 0.7106 และ 0.6963 ตามลำดับ และมีศักยภาพด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการและด้านผลประกอบการของกิจการในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการและดัชนีผลประกอบการของกิจการต่ำกว่า 0.55

เมื่อเปรียบเทียบศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 และไตรมาสก่อนหน้า พบว่าในกรณีของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา วิสาหกิจขนาดย่อมไม่ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตค่อนข้างคงที่ระหว่างสองไตรมาสที่ทำการศึกษา ในทางตรงกันข้าม วิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 ในระดับที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 โดยที่เห็นได้ชัดคือ การที่ค่าเฉลี่ยของดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการและดัชนีผลประกอบการของกิจการสูงขึ้นจาก 0.7602 และ 0.2500 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.9097 และ 0.7111 ในไตรมาสต่อมา สะท้อนว่าวิสาหกิจขนาดกลางกลับมาดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ และสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ COVID-19 ที่รุนแรงน้อยได้อย่างเต็มที่ ทำให้มี

รายได้และกำไรมากขึ้น ส่งผลทำให้มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงขึ้น โดยทำให้ค่าเฉลี่ยของดัชนีและโอกาสในการเติบโตสูงขึ้นจาก 0.6179 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.7795 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

ตารางที่ 25: การเปรียบเทียบดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล ไตรมาสที่ 1/2565

ดัชนี	วิสาหกิจขนาดย่อม (นิติบุคคล)			วิสาหกิจขนาดกลาง		
	Q1/65	Q4/64	Q3/64	Q1/65	Q4/64	Q3/64
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.6963	0.6541	0.6879	0.9097	0.7602	0.4167
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.4423	0.4840	0.4714	0.6923	0.6365	0.4865
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.7106	0.7365	0.7956	0.8047	0.8250	0.6813
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.4958	0.5133	0.5083	0.7111	0.2500	0.2294
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.5863	0.5970	0.6158	0.7795	0.6179	0.4535

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตระหว่างไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางทุกแห่ง นั้นคือร้อยละ 100 มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่ในไตรมาสที่ 4 ของปีที่ผ่านมา วิสาหกิจขนาดกลางที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 100 ในขณะที่มีวิสาหกิจขนาดกลางที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางและระดับต่ำมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 70 และ 20 ตามลำดับ สำหรับวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล พบว่ามีสถานการณ์ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตค่อนข้างคงที่ กล่าวคือ แม้วิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำจะลดลงจากร้อยละ 39.58 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 35.57 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 และวิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 41.67 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 55.56 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 แต่วิสาหกิจที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงกลับลดลงจากร้อยละ 16.67 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 6.67 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

ตารางที่ 26: การเปรียบเทียบร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 1/2565

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	ไตรมาสที่ 1 ปี 2565				ไตรมาสที่ 4 ปี 2565			
	วิสาหกิจขนาดย่อม (นิติบุคคล)		วิสาหกิจขนาดกลาง		วิสาหกิจขนาดย่อม (นิติบุคคล)		วิสาหกิจขนาดกลาง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ระดับสูงมาก	1	2.22	0	0.00	1	2.08	0	0.00
ระดับสูง	3	6.67	4	100.00	8	16.67	1	10.00
ระดับปานกลาง	25	55.56	0	0.00	20	41.67	7	70.00
ระดับต่ำ	16	35.57	0	0.00	19	39.58	2	20.00
รวมทั้งหมด	45	100.00	4	100.00	48	100.00	10	100.00

เมื่อพิจารณาระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ จะเห็นว่าผลลัพธ์ไม่ได้แตกต่างไปจากกรณีของวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา นั่นคือระดับการศึกษาของผู้ประกอบการและระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของกิจการมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ทั้งนี้ วิสาหกิจที่ผู้ประกอบการมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.6233 ตามด้วยวิสาหกิจที่ผู้ประกอบการมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. และปริญญาโท ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.6070 และ 0.5697 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในกรณีของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามมีแนวโน้มที่จะเป็นบุคลากร/พนักงานของกิจการ โดยอาจไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้บริการของกิจการนั้นๆ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ประกอบการและระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

ตารางที่ 27: ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ ไตรมาสที่ 1/2565

ระดับการศึกษา	ไตรมาสที่ 1/2565	ไตรมาสที่ 4/2564	ไตรมาสที่ 3/2564
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	N/A	0.4661	0.3702
มัธยมศึกษา / ปวช.	0.5455	0.6284	0.5016
อนุปริญญา / ปวส.	0.6070	0.4985	0.4882
ปริญญาตรี	0.6233	0.6043	0.5740
ปริญญาโท	0.5697	0.5852	0.5983
ปริญญาเอก	N/A	N/A	N/A
ภาพรวม	0.5961	0.5986	0.5459

เมื่อพิจารณาระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามรูปแบบของกิจการ พบว่าวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัดมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเหนือกว่ากิจการที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดอย่างชัดเจน โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 บริษัทจำกัดมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงถึง 0.6776 ในขณะที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีค่าเฉลี่ยของดัชนีเพียง 0.5667 เท่านั้น และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 จะเห็นได้ว่าศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของทั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดในไตรมาสที่ 4 มีระดับสูงกว่าไตรมาสที่ 3 อย่างชัดเจน

ตารางที่ 28: ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามรูปแบบของกิจการ ไตรมาสที่ 1/2565

รูปแบบของกิจการ	ไตรมาสที่ 1/2565	ไตรมาสที่ 4/2564	ไตรมาสที่ 3/2564
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	0.5667	0.5483	0.5077
บริษัทจำกัด	0.6776	0.6367	0.6134
ภาพรวม	0.5961	0.5986	0.5459

จากการศึกษาระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามภาคการผลิต พบว่าวิสาหกิจในภาคการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปยังคงเป็นภาคการผลิตที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.7036 แต่ยังมีคงมีระดับเท่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา นอกจากนี้ วิสาหกิจในภาคการผลิตเป็นอีกหนึ่งภาคการผลิตที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่สูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตสูงขึ้นจาก 0.6083 ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เป็น 0.6401 ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2565 สำหรับวิสาหกิจในภาคการค้าส่งค้าปลีกและภาคบริการ พบว่ามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับที่ต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 โดยวิสาหกิจในภาคการค้าส่งค้าปลีกเป็นภาคการผลิตที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเท่ากับ 0.5665

ตารางที่ 29: ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโตจำแนกตามภาคการผลิต ไตรมาสที่ 1/2565

ภาคการผลิต	ไตรมาสที่ 1/2565	ไตรมาสที่ 4/2564	ไตรมาสที่ 3/2564
การค้าส่งค้าปลีก	0.5665	0.5816	0.5306
การบริการ	0.5948	0.6049	0.5669
การผลิต	0.6401	0.6083	0.5016
การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	0.7036	0.7036	N/A
ภาพรวม	0.5961	0.5986	0.5459

2.สถานภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามองค์ประกอบของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565

จากการเปรียบเทียบสถานภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามองค์ประกอบของดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต พบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล (ประกอบการด้วยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล) มีศักยภาพเหนือกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา (ประกอบด้วยวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล) เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการรักษาฐานลูกค้าประจำ ซึ่งพบว่าต่อยกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาเล็กน้อย ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการที่วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลส่วนใหญ่จะมีขนาดใหญ่กว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา ทำให้มีฐานลูกค้ากว้างกว่า มีแนวโน้มที่จะขยายตลาดไปสู่กลุ่มลูกค้าใหม่ๆ มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้ตามปกติหลังสถานการณ์ COVID-19 มีความรุนแรงลดลง ในขณะที่วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีขนาดเล็กกว่า อีกทั้งมีข้อจำกัดในการขยายตลาด มีแนวโน้มที่จะต้องพึ่งพาลูกค้าประจำมากกว่า ส่งผลทำให้สัดส่วนลูกค้าประจำของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลมีค่าต่ำกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา

อีกหนึ่งข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพเหนือกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาเล็กน้อยในด้านความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดโดยอัตรากำไรสุทธิ ข้อค้นพบดังกล่าวแตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลต่อยกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาในด้านความสามารถในการทำกำไร สาเหตุสำคัญมาจากการที่วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลมีขนาดกิจการใหญ่กว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา ทั้งปริมาณการผลิตและการจ้างงาน ทำให้ขาดความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ช้ากว่า ในช่วงต้นของการผ่อนคลายของสถานการณ์ COVID-19 ในไตรมาสที่ 4 ของปีที่ผ่านมา ส่งผลทำให้ในไตรมาสนั้นๆ วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลยังไม่สามารถได้ประโยชน์จากการผ่อนคลายของสถานการณ์ COVID-19 อย่างเต็มที่และทำให้มีความสามารถในการทำกำไรต่ำกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไปวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีความได้เปรียบวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านบุคลากรที่มีทักษะ ด้านเงินทุนหมุนเวียน ด้านเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจ ด้านปัจจัยการผลิตและบริการสนับสนุน และด้านความรู้และทักษะของผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะสามารถขยายการผลิตและการตลาดได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถสร้างยอดขายและผลกำไรได้มากกว่า จึงทำให้มีความสามารถในการทำกำไรเหนือกว่าวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565

สำหรับศักยภาพในด้านอื่นๆ จากการศึกษาพบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาและวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพในระดับที่ใกล้เคียงกันหลายด้าน โดยด้านที่วิสาหกิจทั้งสองกลุ่มมีศักยภาพในระดับสูงมากใกล้เคียงกัน ได้แก่ ด้านการมีเงินกู้ยืมในระบบ ด้านการรักษาฐานลูกค้า ด้านการปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์ และด้านความสามารถในการทำกำไร ทั้งนี้ ผลการศึกษาชี้ชัดว่าทั้งวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาและวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลเกือบทั้งหมดไม่มีปัญหาเงินกู้ยืมในระบบแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังสามารถรักษาฐานลูกค้าประจำและปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์ได้เป็นอย่างดี ทั้งการทำตลาดผ่านโซเชียลมีเดียและสื่อออนไลน์และการรับชำระเงินผ่านระบบออนไลน์และช่องทางที่ทันสมัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วิสาหกิจทั้งสองกลุ่มยังสามารถสร้างผลกำไรได้ในอัตราที่น่าพึงพอใจในช่วงที่สถานการณ์ COVID-19 เริ่มคลี่คลายและกิจการสามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ ส่งผลดีต่อศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

สำหรับด้านที่เป็นปัญหาใหญ่ของทั้งวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาและวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ ด้าน การทำการตลาดเชิงรุก โดยวิสาหกิจทั้งสองกลุ่มมีศักยภาพในระดับที่ต่ำมาก เนื่องจากวิสาหกิจทั้งสองกลุ่มโดย ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการนำเสนอโปรโมชัน กิจกรรมส่งเสริมการขาย หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกสู่ตลาดในรอบ 1 ปีที่ ผ่านมา อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่ระบาดมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 ซึ่งทำให้กิจการได้รับ ผลกระทบอย่างรุนแรง ส่งผลทำให้การออกโปรโมชันหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ หยุดชะงักส่งผลเสียต่อศักยภาพและ โอกาสในการเติบโตในระยะยาว สำหรับในด้านอื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด พบว่าวิสาหกิจที่เป็น บุคคลธรรมดายังคงมีศักยภาพในระดับต่ำถึงต่ำมาก และมีระดับต่ำกว่าวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ด้านที่ถือเป็นความแตกต่างเป็นอย่างมากระหว่างวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจที่ เป็นบุคคลธรรมดา ได้แก่ ด้านเงินทุนสำรองของกิจการ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ด้านการ จัดทำบัญชีและงบการเงิน และด้านสถานะทางการเงิน กล่าวคือ วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชี และงบการเงินอย่างเป็นระบบโดยนักบัญชี มีเงินทุนสำรองอย่างเพียงพอสำหรับการดำเนินงานกิจการ มีการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ มีสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ใน ระดับสูง ในขณะที่วิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีและงบการเงินอย่างเป็นระบบ มีทุน สำรองสำหรับรองรับการดำเนินกิจการได้ไม่มากนัก และขาดการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากภาครัฐ อีกทั้งยังมี กิจการจำนวนมากที่มีสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ในระดับต่ำ ส่งผลทำให้วิสาหกิจที่เป็นบุคคล ธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตต่ำกว่าวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ ด้านการกระจายความเสี่ยงของกิจการ ซึ่งวัดจากสัดส่วนรายได้อื่นๆ ที่มีได้มาจากการขายสินค้าและ การให้บริการ ยังคงเป็นข้อด้อยที่สำคัญที่สุดของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล ไม่แตกต่างไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 โดยพบว่าวิสาหกิจเกือบทั้งหมดยังคงพึ่งพารายได้จากการขายสินค้าและให้บริการเป็นหลักเพียง แหล่งเดียว และไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติมแต่อย่างใด ทำให้มีศักยภาพด้านการกระจายความเสี่ยงของ กิจการในระดับที่ต่ำมาก ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดความเสี่ยงที่วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลในประเทศไทยอาจต้อง ประสบภาวะล้มละลายได้ หากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินใดๆ ที่ทำให้กิจการไม่สามารถดำเนินการได้ตามปกติหรือต้อง หยุดดำเนินการกิจการ และอาจนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในระดับมหภาคได้ เนื่องจากวิสาหกิจที่เป็น นิติบุคคลไม่ได้มีสถานะเพียงผู้ผลิตเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งการจ้างงานและผู้บริโภคของระบบเศรษฐกิจอีกด้วย

ตารางที่ 30: สถานภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไตรมาสที่ 1/2565

มิติ	องค์ประกอบ	ค่าดัชนีเฉลี่ย (0 - 1)	
		บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล
ปัจจัยพื้นฐานของ กิจการ	เงินทุนสำรองของกิจการ	0.3671	0.6854
	ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ	0.2846	0.4609
	การมีเงินกู้ยืมในระบบ	0.9216	0.9592
คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการ	ความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมาย	0.1695	0.3695
	ความรู้และทักษะด้านการตลาด	0.2856	0.3857
	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน	0.3027	0.4056
	ความพร้อมปรับตัวรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน	0.3722	0.4995
	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	0.3511	0.6531
การดำเนินงานของ กิจการ	การจัดทำบัญชีและงบการเงิน	0.3733	0.8622
	การปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์	0.8224	0.8469
	การทำการตลาดเชิงรุก	0.2851	0.2321
	การรักษาฐานลูกค้าประจำ	0.9091	0.8820
ผลประกอบการของ กิจการ	ความสามารถในการทำกำไร	0.8252	0.8327
	การกระจายความเสี่ยงของกิจการ	-	0.0408
	แนวโน้มของผลกำไร	0.3672	0.4569
	สถานะทางการเงิน	0.4765	0.7092
	มุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน	0.3362	0.5306

หมายเหตุ:

1. ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ กรณีของนิติบุคคลจะมีตัวชี้วัดมากกว่าบุคคลธรรมดา 1 ตัว ได้แก่ งบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนา
2. การกระจายความเสี่ยงของกิจการ เป็นตัวชี้วัดเฉพาะกรณีนิติบุคคลเท่านั้น

จากการพิจารณาจัดอันดับองค์ประกอบของศักยภาพและโอกาสในการเติบโตที่วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาจำเป็นต้องได้รับปรับปรุงพัฒนามากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุดในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 พบว่าผลการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 เพียงเล็กน้อย โดยองค์ประกอบที่วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ศักยภาพมากที่สุดยังคงเป็นด้านความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและงบการเงิน การยื่นภาษี การวางแผนภาษี กฎหมายธุรกิจ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายภาครัฐ

สำหรับองค์ประกอบที่ต้องการพัฒนามากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 คือ ด้านปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยแรงงานที่มีทักษะด้านการตลาดและเทคโนโลยี วัตถุดิบและบริการที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ และเครือข่ายพันธมิตร ตามด้วยด้านการทำการตลาดเชิงรุก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำเสนอโปรโมชั่น กิจกรรมส่งเสริม

การขาย และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่อันดับที่ 4 และ 5 คือด้านความรู้และทักษะด้านการตลาด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค การจัดการแผนการตลาด การทำการตลาดดิจิทัล การสร้าง Digital Content เพื่อทำการตลาด และการรับชำระเงินผ่านระบบดิจิทัล และด้านความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดหาเงินทุน มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ และองค์ประกอบที่ต้องการการยกระดับในอันดับต่อมา ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ด้านทุนสำรองของกิจการ ด้านความพร้อมในการปรับตัวรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ด้านการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ด้านสถานะทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้

สำหรับแนวโน้มของผลกำไรและมุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน แม้จะมีศักยภาพในระดับต่ำ แต่เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลลัพธ์ขององค์ประกอบอื่นๆ และปัจจัยภายนอก จึงเป็นองค์ประกอบที่ไม่สามารถยกระดับได้โดยตรง และสำหรับองค์ประกอบที่เหลืออยู่ ได้แก่ ด้านการปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์ ด้าน (การปราศจาก) เงินกู้ยืมในระบบ ด้านการรักษาฐานลูกค้าประจำ และด้านความสามารถในการทำกำไร เป็นองค์ประกอบที่กิจการมีศักยภาพในระดับสูง และถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา

ตารางที่ 31: สถานภาพปัญหาของวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา

ไตรมาสที่ 4 ปี 2564			ไตรมาสที่ 1 ปี 2565		
ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี	ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี
1	ความรู้/ทักษะด้านการเงินและกฎหมาย	0.2162	1	ความรู้/ทักษะด้านการเงินและกฎหมาย	0.1695
2	ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ	0.2815	2	ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ	0.2846
3	เงินทุนสำรองของกิจการ	0.2935	3	การทำการตลาดเชิงรุก	0.2851
4	ความรู้และทักษะด้านการตลาด	0.2974	4	ความรู้และทักษะด้านการตลาด	0.2856
5	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน	0.3149	5	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน	0.3027
6	การทำการตลาดเชิงรุก	0.3242	6	มุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน	0.3362
7	แนวโน้มของผลกำไร	0.3485	7	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	0.3511
8	การจัดทำบัญชีและงบการเงิน	0.3505	8	เงินทุนสำรองของกิจการ	0.3671
9	มุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน	0.3734	9	แนวโน้มของผลกำไร	0.3672
10	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	0.3797	10	ความพร้อมในการปรับตัว	0.3722
11	ความพร้อมในการปรับตัว	0.4050	11	การจัดทำบัญชีและงบการเงิน	0.3733
12	สถานะทางการเงิน	0.4860	12	สถานะทางการเงิน	0.4765
13	การปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์	0.7774	13	การปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์	0.8224
14	ความสามารถในการทำกำไร	0.7793	14	ความสามารถในการทำกำไร	0.8252
15	การมีเงินกู้ยืมในระบบ	0.8376	15	การรักษาฐานลูกค้าประจำ	0.9091
16	การรักษาฐานลูกค้าประจำ	0.8710	16	การมีเงินกู้ยืมในระบบ	0.9216

เมื่อพิจารณาจัดอันดับองค์ประกอบของศักยภาพและโอกาสในการเติบโตที่วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องได้รับปรับปรุงพัฒนามากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุดในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 จะพบว่าองค์ประกอบที่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพมากที่สุดไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 นั่นคือ ด้านการกระจายความเสี่ยงซึ่งวัดจากสัดส่วนรายได้อื่นๆ ของกิจการที่มีได้มาจากการขายสินค้า และให้บริการโดยปกติ ซึ่งเป็นสิ่งที่วิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลในประเทศไทยยังมีศักยภาพต่ำมาก ทั้งนี้ การเร่งเพิ่มสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีรายได้จากการขายสินค้าและให้บริการถือเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเสี่ยงของกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันที่ทำให้กิจการไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ เพื่อให้กิจการยังคงมีเงินสดรับอย่างสม่ำเสมอและยังคงดำเนินการอยู่ได้ในช่วงเวลาดังกล่าว

สำหรับองค์ประกอบที่ต้องได้รับส่งเสริมและผลักดันในอันดับที่ 2 ได้แก่ การทำการตลาดเชิงรุก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกโปรโมชั่น กิจกรรมส่งเสริมการขาย และผลิตภัณฑ์ใหม่ และองค์ประกอบที่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในอันดับที่ 3 – 5 ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้อยู่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและงบการเงิน การยื่นภาษี การวางแผนภาษี กฎหมายธุรกิจ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายภาครัฐ ด้านความรู้และทักษะด้านการตลาด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค การจัดการแผนการตลาด การทำการตลาดดิจิทัล การสร้าง Digital Content เพื่อทำการตลาด และการรับชำระเงินผ่านระบบดิจิทัล และด้านความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดหาเงินทุน มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ

สำหรับองค์ประกอบที่ต้องได้รับการพัฒนาในอันดับต่อมา ได้แก่ ด้านปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยแรงงานที่มีทักษะด้านการตลาดและเทคโนโลยี วัตถุดิบและบริการที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ เครือข่ายพันธมิตร และงบประมาณสำหรับ R&D ด้านความพร้อมปรับตัวรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ด้านการเปิดรับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และด้านเงินทุนสำรองของกิจการ ตามลำดับ สำหรับด้านแนวโน้มของผลกำไรและมุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน แม้จะมีศักยภาพในระดับต่ำอยู่ในอันดับที่ 6 และ 9 ตามลำดับ แต่ถือเป็นองค์ประกอบที่เป็นผลลัพธ์ขององค์ประกอบอื่นๆ และปัจจัยภายนอก จึงเป็นองค์ประกอบที่ไม่สามารถยกระดับได้โดยตรง

สำหรับองค์ประกอบที่เหลือ ได้แก่ ด้านสถานะทางการเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ ด้านความสามารถในการทำกำไร ด้านการปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์ ด้านการรักษาฐานลูกค้าประจำ การจัดทำบัญชีและงบการเงิน และด้าน (การปราศจาก) เงินกู้ยืมระบบ เป็นองค์ประกอบที่กิจการมีศักยภาพในระดับสูงถึงสูงมาก และถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลดีต่อศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล

ตารางที่ 32: สถานภาพปัญหาของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล

ไตรมาสที่ 4 ปี 2564			ไตรมาสที่ 1 ปี 2565		
ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี	ที่	องค์ประกอบ	ค่าดัชนี
1	การกระจายความเสี่ยงของกิจการ	0.1207	1	การกระจายความเสี่ยงของกิจการ	0.0408
2	การทำตลาดเชิงรุก	0.3470	2	การทำตลาดเชิงรุก	0.2321
3	แนวโน้มของผลกำไร	0.3994	3	ความรู้/ทักษะด้านการเงินและกฎหมาย	0.3695
4	ความรู้/ทักษะด้านการเงินและกฎหมาย	0.4674	4	ความรู้และทักษะด้านการตลาด	0.3857
5	มุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน	0.4828	5	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน	0.4056
6	ความรู้และทักษะด้านการตลาด	0.4879	6	แนวโน้มของผลกำไร	0.4569
7	ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน	0.4914	7	ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ	0.4609
8	ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ	0.4943	8	ความพร้อมในการปรับตัว	0.4995
9	ความพร้อมในการปรับตัว	0.5177	9	มุมมองต่อผลการดำเนินงานปัจจุบัน	0.5306
10	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	0.5805	10	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	0.6531
11	เงินทุนสำรองของกิจการ	0.5965	11	เงินทุนสำรองของกิจการ	0.6854
12	ความสามารถในการทำกำไร	0.6434	12	สถานะทางการเงิน	0.7092
13	สถานะทางการเงิน	0.6595	13	ความสามารถในการทำกำไร	0.8327
14	การปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์	0.8534	14	การปรับตัวเข้าสู่การทำธุรกิจออนไลน์	0.8469
15	การรักษาฐานลูกค้าประจำ	0.8862	15	การจัดทำบัญชีและงบการเงิน	0.8622
16	การจัดทำบัญชีและงบการเงิน	0.8922	16	การรักษาฐานลูกค้าประจำ	0.8820
17	การมีเงินกู้ยืมในระบบ	0.9483	17	การมีเงินกู้ยืมในระบบ	0.9592